Wygenerowano dnia 2015-07-08 dla loginu: internetowagp

F-gazowe zamieszanie, czyli niekiedy w ustawie 3 = 2,5

Resort środowiska, **wdrażając stare unijne rozporządzenie do polskiego prawa,** uciekał przed karami Komisji Europejskiej. I okazało się, że przedsiębiorcom podrzucono kukułcze jajo

Zofia Jóźwiak
zofia.jozwiak@infor.pl

10 lipca wchodzi w życie nowa ustawa o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (Dz.U. 2015 r. poz. 881). Po raz pierwszy reguluje ona na poziomie krajowym kwestie tzw. F-gazów. Niestety, z pewnością przysporzy przedsiębiorcom kłopotów, ponieważ robi to na podstawie nieobowiązującego już od pół roku unijnego rozporządzenia.

To oznacza masę niejasności i świadomość, że przepisy w niedługim czasie zostaną znowu zmienione. A fluorowane gazy cieplarniane (zwane też F-gazami) są stosowane powszechnie jako tzw. czynniki chłodnicze w samochodach, klimatyzatorach czy całych systemach klimatyzacyjnych. Służą jako środki spieniające, są używane w gaśnicach i systemach przeciwpożarowych, pompach ciepła, rozdzielnicach elektrycznych czy jako rozpuszczalniki. Zetknąć się z nimi może praktycznie każdy przedsiębiorca. Jest też duża grupa firm wykorzystujących, wytwarzających, sprowadzających, wywożących czy obsługujących tego typu urządzenia.

Pod presją sankcji

Nowa ustawa nie tylko porządkuje kwestie nieuregulowanych do tej pory u nas F-gazów, ale zastępuje też ustawę z 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 436) w kwestiach dotyczących tych substancji. Przypominamy, że pod nazwą substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO) kryją się bardziej niebezpieczne freony i halony, które w ostatnich latach zastąpione zostały w dużej mierze przez F-gazy.

Problem jednak w tym, że polskie przepisy przywołują rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 842/2006 z 17 maja 2006 r. (Dz.Urz. UE z 2006 r. L 161, s. 1), tymczasem od 1 stycznia 2015 r. obowiązuje już rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 z 16 kwietnia 2014 r. w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 842/2006 (Dz.Urz. UE z 2014 r. L 150, s. 19), które stosuje się wprost we wszystkich krajach UE.

– Nasza ustawa powinna być uzupełnieniem przepisów unijnych – mówi Joanna Wilczyńska, ekspert spółki Atmoterm zajmującej się doradztwem w zakresie ochrony środowiska. – Kłopoty dotyczyć mogą przede wszystkim określania limitów ilości F-gazów.

W nowym unijnym rozporządzeniu zmieniono bowiem m.in. zasady wyliczania limitów F-gazów, po których przekroczeniu przedsiębiorcy są zobowiązani do stosowania niektórych przepisów. Graniczną ilością dotyczącą kontroli szczelności czy prowadzenia dokumentacji urządzeń podlegających przepisom jest w ustawie 3 kg F-gazów. A w nowym rozporządzeniu unijnym ten limit wyznaczany jest inaczej: jako 5 ton ekwiwalentu dwutlenku węgla. Po przeliczeniu wartości te często mogą być poniżej 3 kg – np. 2,5 kg.

W tej sytuacji przedsiębiorcy z pewnością będą mieli kłopoty w interpretacji zapisów ustawy.

Drugi problem to kary. Ustawa wprowadza w art. 47–49 kary pieniężne do 30 tys. zł, m.in. za nieprzestrzeganie nieobowiązującego rozporządzenia (WE) nr 842/2006.

O wyjaśnienie poprosiliśmy Ministerstwo Środowiska i specjalizującego się w kwestiach związanych z ochroną środowiska mec. Jędrzeja Klatkę. [opinie]

Etykieta i certyfikat

Z jakimi jeszcze obowiązkami muszą się liczyć przedsiębiorcy? Nowa ustawa m.in.:

- ustanawia krajowy system certyfikacji dla zakładów serwisowych w zakresie SZWO i F-gazów – fluorowanych gazów cieplarnianych (unijne przepisy w tym zakresie już obowiązują);
- ustala zasady systemu sprawozdawczości dotyczącej ww. substancji i gazów oraz zawierających je produktów, urządzeń i systemów;
- definiuje nowe uprawnienia kontrolne wykonywane przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska, Państwowej Straży Pożarnej, a także ministra obrony narodowej;
- wprowadza obowiązek umieszczania etykiet w języku polskim na sprowadzanych do Polski produktach, urządzeniach, systemach ochrony przeciwpożarowej, gaśnicach oraz pojemnikach zawierających substancje kontrolowane (SK) lub F-gazy;
- tworzy Centralny Rejestr Operatorów Urządzeń i Systemów Ochrony Przeciwpożarowej. Będzie on zawierał m.in. informacje o podmiotach użytkujących duże urządzenia chłodnicze i klimatyzacyjne oraz pompy ciepła, systemy ochrony przeciwpożarowej i niektóre inne urządzenia zawierające co najmniej 3 kg substancji kontrolowanych lub F-gazów.

Ustawa reguluje też kwestie pracowników i przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie produkcji i usług związanych ze stosowaniem SZWO oraz F-gazów. Chodzi m.in. o: operatorów i serwisantów urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych zawierających F-gazy lub SZWO, operatorów systemów przeciwpożarowych wyposażonych w te gazy, osoby fizyczne wykonujące czynności wymagające zaświadczenia w zakresie odzysku F-gazów z systemów klimatyzacji samochodowej, producentów pianek, aerozoli, preparatów gaśniczych, urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych. Nowe przepisy regulują również działania związane z obrotem tymi substancjami i gazami oraz produktami, urządzeniami, gaśnicami i systemami zawierającymi je lub od nich uzależnionymi.

Ustawa nakłada ponadto obowiązek kontrolowania szczelności urządzeń, szkoleń i zaświadczeń, a także sporządzania sprawozdań dotyczących wykonywanych czynności związanych z substancjami zubożającymi warstwę ozonową oraz z fluorowanymi gazami cieplarnianymi. Firmy stosujące te substancje lub gazy, przywożące oraz wywożące je z Polski muszą przekazywać w formie elektronicznej roczne sprawozdania do Instytutu Chemii Przemysłowej w Warszawie.

Nie wszystko od razu

Ustawa wchodzi w życie 10 lipca, ale dla niektórych przepisów przewidziano dłuższe vacatio legis. Dotyczy to:

- przyjmowania dostaw,
- sprawdzania wycieków,
- obowiązku posiadania certyfikatu dla personelu i certyfikatu dla przedsiębiorcy,
- wymogu posiadania przez serwisanta klimatyzacji samochodowej zaświadczenia o szkoleniu oraz
- części przepisów wprowadzających administracyjne kary pieniężne,

Te przepisy wejdą w życie po upływie trzech miesięcy, czyli od 26 września 2015 r.

Natomiast od 26 grudnia 2015 r. wejdą w życie:

- obowiązek prowadzenia dokumentacji przez operatorów urządzeń i systemów i
- część przepisów o karach pieniężnych.

©℗

OPINIE EKSPERTÓW

KATARZYNA PLISZCZYŃSKA

rzecznik prasowy ministra środowiska

Przyjęta ustawa odnosi się do rozporządzenia (WE) nr 842/2006, ponieważ Polska w pierwszej kolejności musi wypełnić wszystkie obowiązki określone w starym rozporządzeniu, niezależnie od obowiązków określonych w nowym rozporządzeniu. Artykuł 26 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 stanowi, że rozporządzenie nr 842/2006 zostaje uchylone bez uszczerbku dla zgodności z wymogami tego rozporządzenia, zgodnie z zawartym w nim harmonogramie. (...) Ponadto obecnie brak jest nowych rozporządzeń wykonawczych do rozporządzenia nr 517/2014, co nie pozwoliłoby na właściwe opracowanie ustawy zapewniającej wykonanie tego rozporządzenia. Dodatkowo część przepisów rozporządzenia nr 517/2014, wprowadzających nowe obowiązki, będzie obowiązywać od 1 stycznia 2017 r. (...)

Obecnie prowadzona jest analiza przepisów nowego rozporządzenia w celu ich wprowadzenia do krajowego porządku prawnego. Próg 3 kg wynika z przepisów rozporządzenia nr 842/2006 i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 z 16 września 2009 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową (Dz.Urz. UE z 2009 r. L 286, s. 1 ze zm.), do których odwołują się przepisy ustawy. Próg podawany w tonach ekwiwalentu CO_2 wynika natomiast z przepisów rozporządzenia nr 517/2014. Na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska dostępny jest kalkulator do przeliczeń: http://www.mos.gov.pl/artykul/2626_fluorowane_gazy_cieplarniane/24640_publikacje.html.

JĘDRZEJ KLATKA

radca prawny

Zgodnie z art. 26 rozporządzenia UE nr 517/2014 odesłania do rozporządzenia (WE) nr 842/2006 odczytuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia zgodnie z tabelą korelacji znajdującą się w załączniku VIII do niej. Wszystkie odesłania w ustawie o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (Dz.U. 2015 r. poz. 881) do rozporządzenia (WE) nr 842/2006 należy więc odczytywać jako odesłania do rozporządzenia UE nr 517/2014.

Prawo UE ma pierwszeństwo przed prawem krajowym. Jeżeli rozporządzenie nr 842/2006 utraciło moc 1 stycznia 2015 r., to żadna ustawa krajowa państwa członkowskiego UE nie może „przywrócić go do życia", bo wtedy ustawa krajowa byłaby ważniejsza niż prawo UE – a to jest niemożliwe. Oznacza to np., że nawet jeśli w ustawie wartością graniczną są 3 kg F-gazu, ale z przelicznika CO_2 wynika, że jest to mniej kilogramów, to należy jako wartość graniczną stosować tę z przelicznika. Podobnie, mimo że kary są przypisane do unijnego rozporządzenia z 2006 r., będzie się je stosować do rozporządzenia obecnie obowiązującego.